

ZENTAI ADOMÁK..

BOZÓT ALJÁN FELCSENDÜLŐ ÖRÖMÓDA

Az elnyomó hatalom kijátszásának nagy hagyománya van úgy Magyarországon, mint a Balkánon. Itt is, ott is az idegen uralom elleni hazafias tettek számított kibújni a sarcok fizetése alól. A napjainkig tartó állampolgári engedetlenség és sunyiság életétöje az örökös gazdasági bizonytalanság, a megélhetés nehézsége. Olyan sokan kényszerülnek feketézésre, hogy a hatóság jórészt szemet huny felette. Már-már nehéz eldönteni, ki melyik oldalon áll. A csempészt üldöző finánc megvesztegethető, s olykor maga is beáll a zugkereskedők közé. A tiltott haszonszerzés foka és módja eltérő; a maffia egykori erdei útonálló mára behúzódtak a törvényhozó testületekbe, és immár testi erőszak nélkül a jog(alkalmazás) kényszerítő erejével ragadnak magukhoz javukat. Hozzájuk képest az alattvalói fegyelem terepi számonkérőjének, a rendőrnek csak morzsák jutnak. De azért igyekszik.

Moloch és Szigetszó határán két pléhasú is méla lesben vizsgálja a járművel közlekedőket. Az egyik tényleg méla, passzív, közömbös, ám a másik munkamániás, és megállít egy fizetőkésnek vélt autóst; a márkás, csillogó Alfa Romeo gazdája és sofőre Golda, a huszonéves, szemrevaló „üzletasszony”, mellette hű társa, Tóni, mögöttük a szivaccsal bélelt szatyorban száz darab vadiúj szingapúri mobiltelefon. Az újvidéki titkos lerakatból eredő szállítmány szigetszói címzettje a Plébánosnak becézett viszonteladó. A buzgó zsernyák körülszimatolja a járgányt és felszerelését, és bosszús, hogy egy fia hibát, fogyatékoságot se lel, ami alapján büntethetne avagy hagyhatná magát lefizetni. Eközben Golda telefonján felhangzik a hívást jelző csengőhang, Beethoven Örömódája, s a kijelzőn Plébános neve áll. A hölgy megjátszott stréberséggel mutatja a nevet a közegnek, s engedélyt kér, hogy beszélhessen a „tisztelendő atyával”. Az dünnyögve bölint, és illetéktelenül belekotor a szatyorba, s miután nem képes a telefonok aljára hatolni, a jó fogás felindultságával kérdi.

- Mennyi van benne, és mit ér a portéka?
- Száz, darabonként ötven euró.
- Feléről hajlandó lemondani? Különben fuccs az egésznek!

Golda villámgyorsan kalkulál: az ő nyeresége harminc százalék, ez meg ötvenről akar megfosztani; lát más kiutat is, nemet mond.

Erre a dühbe gurult hekus az elvett iratokat lobogtatva előállításról rendelkezik, kövesse őt a delikvens a laktanyába. Azzal a szolgálati kocsi elrobogott, az új, nyilegyenes műúton, míg Golda a régi, kifli ívű kerülőt választotta. A kanyar pléhkrisztusánál lassított, és a bűnjelek szatyrát a közeli gazos árokba lódította. De előbb beletette a maga mobilját is. A fürge álomautó az intézkedő rendőrökkel szinte egy időben gördült a kapitányság elé. A buzgó fakabát fontoskodva kihívta parancsnokát, és kitaráta előtte a gyanús jármű hátsó ajtaját, s az ülésre mutatott. Azon csak egy plüssmaci vigyorgott, Golda pedig hamvas ártatlansága tudatában kerekedő szemmel tudakolta a szemlélés okát.

A főnök és a nem túl vehemens rendőr cinkosan összenézett titkon kárörvendve, hogy túlbuzgó kollégájukat ezúttal rászédték, de fennhangon is beolvasott emberének a parancsnok.

– Te akarsz túljárni a kisasszony eszén, aki tudomásom szerint ügyvédi írnokként mindenféle furfangot kitanult?!

Azt már nem tudhatta a viszonylag tájékozott főzsaru, hogy Golda attól a vele egy ívású, kikapós, kacér „Pálkás” Szuzitól vett leckét rendőrismeretből, aki célratörő elszánással nem átalott az útszéli rendőrbódé mögött kiadós smárolással megváltani a kocsijában lapuló csempészáru passzusát.

A meggyanúsított pár szabadon távozhatott, és a rendőrileg eltérített Alfa Romeo pár perc múlva bekanyarodott a megrendelő Plébános udvarába. A házigazda türelmetlenül firtatta.

– Hol a motyó, vegyétek már elő?!

– Nyilván ránk tapadt a belügy, miután útközben lebuktatott, ám végül is kicseleztem. Biztonsági okokból, két kilométerrel arrébb helyeztem „letétbe” a szállítmányt, menj érte rögvést, biciklivel a hátsó kapun surranj ki, és a bádogkrisztusnál hívd csak a mobilszámomat! A kopók szeme házadon; nem moccanunk, míg vissza nem térsz.

A plébános a feszületnél tárcsázott. Akkor az árokmélyi gízgaz, kóró, csalán jótékony takarásában felzengett az Örömóda.

A kézbesítés hiánytalanul megtörtént.

DE HOL VAN ITT A MŰVÉSZET?

Benes József bajmoki születésű Munkácsy-díjas festőművész mesélte. Miután a zentai gimnáziumban kapott művésztanári állást, ott telepedett le és alapított családot.

1976-ban az államvédelmi rendőrség velem és egy másik társammal együtt őt is letartóztatta, de a harmadik napon kiszabadult a börtönből, és menekülésszerűen átköltözött Hódmezővásárhelyre, ahol több évig élt. Később élettársával, Gerle Margit keramikumművésszel Kecskemétre ment, és ott van ma is.

*V*alamikor a hatvanas évek egyik derűs nyári délelőttjén a topolyai Széles utca bútorgyár felőli sarkán állványa előtt terpeszkedett Milan Kerac festőművész, aki a helyi művésztelep más vidékről jött vendége volt. Vásznan kezdett formát ölteni a földszintes házak közül egyhangú, sivár falaival és kéményével magasan kiemelkedő Umetnost (Művészet) nevű bútorüzem, de az épület rendeltetéséről festőnk mit se tudott. A néptelen környéken még egy szájtató gyerek se akadt, hogy figyelemre méltassa az alkotó terepi buzgólkodását.

Egyszer csak patkók erősödő, szapora koppanása törte meg a csendet, s a fogat megállapodott az útszéli eperfasor árnyékában. Idős pár ült a bakon. A parasztos külsejű nyanya lekászálódott, a festőhöz tipegett, futó pillantást vetett a vászonra, és a Művészet hollétére kérdezett rá. A piktor az érdeklődéstől meghatottan kezdte boncolgatni a témaválasztást és az egyéni látásmódot, de a néni félbeszakította.

– Ebből a halandzsából nem értem, hogy jutok a Művészethez, hát hol van itt a Művészet!?

Kerac újból nekiveselkedett, és lázas magyarázkodásba fogott; a perspektívát és a színek harmóniáját emlegette, mire a mama türelmetlenül beléfojtotta a szót.

– Ne magyarázzon má annyit, mondja meg végre, hun találom a Művészet nevű bútorgyárat, mielőtt bezár a bótja, ahol most leárazva adják a fali konyhaszekrényt!

Vicei Károly